

Schuberts Vinterrejse

på dansk ved Ole Klitgaard

Teksten er i alt væsentligt Wilhelm Müllers fra hans digtcyklus “Die Winterreise”. Men Schubert har redigeret den under integreringen af den i sin komposition. Den her gengivne ‘originaltekst’ er således Schuberts ‘version’. De væsentligste af hans ændringer er bemærket i kommentaren til hver sang (s. 29-38) – og samtlige afvigelser er anført ved den gengivne originale hhv. endelige Müller-tekst, som bringes efter kommentarafsnittet (s. 39-45).

Schuberts tekst, gengivet i højre spalte, er så at sige løftet ud af noden,* således at simple gentagelser er angivet med gentagelsestegn (||: ||), mens variationer i gentagelser er skrevet ud, enten ved indryk af verslinjen, hvis hele linjen gentages, eller – hvis det er et enkelt eller enkelte ord – indskrevet i linjen.

Den danske ‘version’ er opstillet efter samme princip: da den netop er konciperet sangbart og derfor visse steder – à la Schubert – bryder Müllers metrum, er den ikke opstillet på normal vers-facon, men sådan at teksten ubrudt følger musikken. – Se i øvrigt afsnittet: *Om at oversætte Schubert*, s. 47-57.

*) Teksten er udskrevet efter førsteudgaven (originaludgaven) fra 1828, der betragtes som hovedkilden. Derudover foreligger 1) originalmanuskriptet (autografen), 2) afskrifter heraf, og endelig 3) visse bevarede korrekturark. Alt tyder på at Schubert har foretaget en meget grundig korrektur. Men som i enhver tryksag kan der forekomme tryk- eller satsfejl, her tilsyneladende et par stykker; i disse tvivlstilfælde er – for så vidt den formodede fejl ikke også forekommer i autografen – teksten gengivet i overensstemmelse med den (se i øvr. kommentaren). Teksten er gengivet med forsigtigt moderniseret tysk retskrivning (som i Neue Schubert-Ausgabe, dvs. f.eks. ikke Leyermann, Muth, drey, seyn, men Leiermann, Mut, drei, sein), dog er den originale interpunktion bibeholdt. Mht. repetitioner er der for overskuelighedens skyld benyttet gentagelsestegn, som vel at mærke kun markerer gentagelse af teksten (ikke musikken, som ofte er varieret de pågældende steder).

Wilhelm August Rieders berømte akvarel *Franz Schubert* fra 1825.
Originalen i meget dårlig stand. Her efter et fotografi fra 1908.

1. Godnat

Jeg fremmed kom til byen,
jeg fremmed drager bort.
I maj lød sang mod skyen
blandt mangan blomstersort.
||: Min pige nævnte kærlighed,
og moderen mer end det – :||
||: nu er min verden trist og led
og vejen svøbt i sne. :||

Den tid hvor jeg skal rejse
blir ikke valgt af mig;
jeg ser kun sneen knejse
på mørkets vintervej.
||: En måneskygge følger
som rejsefælle mig, :||
||: på sneens hvide bølger
jeg søger vildtets vej. :||

Hvorfor sku' jeg dog trygle,
til jeg blev drevet bort?
Lad gale hunde hyle
ved deres herres port!
Al kærlighed vil vandre –
sådan har Gud den sat –
fra nogle og til andre,
sådan har Gud den sat –
Al kærlighed vil vandre –
min kære, nu godnat!
fra nogle og til andre,
min kære, nu godnat.

Jeg vil dig ikke røre
midt i dit drømmespil,
du skal mit trin ej høre –
så sagte, døren til!
||: Og der på portens side
jeg skriver nu: *Godnat*,
sådan at du kan vide:
||: jeg tænkte på min skat. :||

Gute Nacht

Fremd bin ich eingezogen,
fremd zieh' ich wieder aus,
der Mai war mir gewogen
mit manchem Blumenstrauß.
||: Das Mädchen sprach von Liebe,
die Mutter gar von Eh'. :||
||: Nun ist die Welt so trübe,
der Weg gehüllt in Schnee. :||

Ich kann zu meiner Reisen
nicht wählen mit der Zeit,
muß selbst den Weg mir weisen
in dieser Dunkelheit.
||: Es zieht ein Mondenschatten
als mein Gefährte mit. :||
||: Und auf den weißen Matten
such' ich des Wildes Tritt. :||

Was soll ich länger weilen,
daß man mich trieb' hinaus,
laß irre Hunde heulen
vor ihres Herren Haus.
Die Liebe liebt das Wandern,
Gott hat sie so gemacht,
von Einem zu dem Andern,
Gott hat sie so gemacht.
Die Liebe liebt das Wandern,
fein Liebchen gute Nacht,
von Einem zu dem Andern,
fein Liebchen, gute Nacht.

Will dich im Traum nicht stören,
wär Schad' um deine Ruh,
sollst meinen Tritt nicht hören,
sacht, sacht, die Türe zu.
||: Schreib' im Vorübergehen
an's Tor dir: gute Nacht,
damit du mögest sehen,
||: an dich hab' ich gedacht. :||

4. Stivfrossen

- ||: I sneen jeg forgæves
ser efter hendes spor,
hvor hun med mig ved hånden
gik på den grønne jord. :||
- ||: Den jord vil jeg nu kysse;
igennem is og sne
går mine hede tårer
til jeg den klart, den klart kan se. :||
- Hvor finder jeg mon græsset
og en forglemmigej?
||: Ak, blomsterne er døde
og engen er så bleg. :||
Hvor finder jeg mon græsset
og en forglemmigej?
- ||: Er der da intet minde
jeg kan ta' med mig her?
Når mine smerter tier,
hvad bringer hende nær? :||
- ||: Mit hjerte er som frosset
med hendes billed ned –
så hvis en dag det smelter,
går hendes billed, – det billed med, :||
det billed med.

Erstarrung

- ||: Ich such' im Schnee vergebens
nach ihrer Tritte Spur
wo sie an meinem Arme
durchstrich die grüne Flur. :||
- ||: Ich will den Boden küssen
durchdringen Eis und Schnee
mit meinen heißen Tränen
bis ich die Erde, die Erde seh'. :||
- Wo find' ich eine Blüte,
wo find' ich grünes Gras?
||: die Blumen sind erstorben
der Rasen sieht so blaß. :||
Wo find' ich eine Blüte,
wo find' ich grünes Gras?
- ||: Soll denn kein Angedenken
ich nehmen mit von hier?
Wenn meine Schmerzen schweigen,
wer sagt mir dann von ihr? :||
- ||: Mein Herz ist wie erstorben
kalt starrt ihr Bild darin:
schmilzt je das Herz mir wieder,
fließt auch ihr Bild, ihr Bild dahin, :||
ihr Bild dahin.